

Literaire leesgesprekken

Groep: 1/2

Kikker is Kikker (1996, 9^e druk 2001). Max Velthuijs
(tekst en illustrator). Amsterdam: Leopold

Gesprek 1: Personages

In het boek staat Kikker aan het water. Hij bekijkt zichzelf in de weerspiegeling. Tijdens dit leesgesprek staat deze afbeelding centraal. Hoe kijken de kinderen naar kikker op deze afbeelding en zichzelf? Ook wordt er gesproken over de verwachtingen van het verhaal.

INLEIDING (10 tot 15 minuten)

De kinderen krijgen in tweetallen het boek. Belangrijk hierbij is dat het boek dicht blijft. Klassikaal gaan we de kaft van het boek bekijken. De volgende vragen worden gesteld op direct niveau:

- Waar zal het boek over gaan?
- Wat zie je op de voorkant?
- Waar speelt het zich af?
- Wat is Kikker aan het doen?

De leerkracht is vrij om hier vragen aan toe te voegen. Wanneer de leerlingen antwoord geven op de vragen, probeert de leerkracht diepgangvragen te stellen. Op deze manier kan de leerkracht de antwoorden van de leerlingen verduidelijken en de meningen worden op deze manier verwoord.

Daarna vertelt de leerkracht de titel van het boek: *Kikker is Kikker*, de schrijver en de illustrator. De leerkracht laat hierbij zien waar de titel, schrijver en illustrator staat op de kaft.

Op het digibord wordt de eerste afbeelding van het boek getoond met behulp van het digitale prentenboek. Ook hierbij worden directe vragen gesteld zoals:

- Wat zie je?
- Wat is Kikker aan het doen?
- Waar is Kikker?
- Wat ziet Kikker in het water?

Daarnaast kunnen er ook indirecte vragen worden gesteld zoals:

- Hoe voelt Kikker zich?

Ook hierbij is de leerkracht vrij om zelf andere vragen te bedenken. De leerkracht gaat ook hierbij diepgangvragen stellen.

Leesgesprek 1

Tijdens dit leesgesprek staat de eerste afbeelding van het boek centraal. Over deze afbeelding vindt een klassengesprek plaats. Aan de hand van een spiegel wordt gekeken naar de eigenschappen van de leerlingen. Uiteindelijk gaan zij zichzelf tekenen en dit wordt met een klassengesprek geëvalueerd.

Gevraagde voorbereiding

De verwerkingsopdracht vindt plaats in tweetallen. De leerkracht moet vooraf nadenken over de samenstelling van de tweetallen.

Tijdsduur

± 75 minuten (zie informatie voor de leerkracht)

Benodigde materialen

Voor ieder tweetal het boek 'Kikker is Kikker' van Max Velthuijs.

Het digibord waarop het digitale prentenboek geprojecteerd kan worden.

Voor ieder tweetal een spiegel.

Voor iedere leerling **bijlage 1**.

Kleurpotloden.

Elastiek voor de boeken.

KERN(+/- 45 minuten)

De leerkracht laat de eerste afbeelding van het boek op het digibord staan met behulp van het digitale prentenboek. De leerkracht leest de eerste bladzijde voor. De leerlingen mogen hierbij het boek openen op de eerste bladzijde, maar mogen nog niet verder bladeren.

De leerkracht stelt hierbij de vraag:

- Hoe denk je dat het verhaal verder gaat? Het is de bedoeling dat de leerkracht nog niet vertelt wat het verloop van het verhaal is, zodat de leerlingen dat in de volgende leesgesprekken kunnen ontdekken.

Na het voorlezen worden weer dezelfde vragen gesteld als bij de inleiding. De directe vragen zijn:

- Wat zie je?
- Wat is Kikker aan het doen?
- Waar is Kikker?
- Wat ziet Kikker in het water?

Daarnaast worden ook indirecte vragen gesteld zoals:

- Hoe voelt Kikker zich?

Ook hierbij is de leerkracht vrij om zelf andere vragen te bedenken.

Als verwerkingsopdracht krijgen de tweetallen een spiegel. Zij omschrijven naar elkaar wat zij zien. Dus bijvoorbeeld: krullen, kleur ogen, kleding.

Daarna krijgen de leerlingen van de leerkracht een tekenblad en tekenen zichzelf. Hierbij kunnen ze de spiegel als hulpmiddel gebruiken.

Slot (10 tot 15 minuten)

Alle tekeningen worden op de grond gelegd in de kring. Klassikaal worden de tekeningen besproken.

De leerkracht stelt hierbij verschillende vragen zodat er een klassengesprek ontstaat. De volgende vragen kunnen gesteld worden:

- Wie ziet er verschillen?
- Wat zijn de verschillen?
- Wie ziet er overeenkomsten?
- Wat zijn de overeenkomsten?
- Zie je iets wat opvalt?
- Is iedereen hetzelfde?
- Is iedereen anders?
- Vind je het leuk dat iedereen hetzelfde of anders is?

Ook hierbij kan de leerkracht zelf vragen bedenken en gebruik maken van diepgangvragen.

Als laatste legt de leerkracht uit wanneer de volgende les gaat plaatsvinden. De leerkracht vertelt aan de kinderen dat de volgende keer het boek wordt voorgelezen en dat de leerlingen het samen gaan hebben over de illustraties en de tekst.

Organisatie

De inleiding en het eerste gedeelte van de kern vinden in de kring plaats.

De verwerkingsopdracht in de kern vindt aan tafel plaats. De tweetallen gaan naast elkaar zitten. Het slot vindt weer plaats in de kring, zodat alle leerlingen de tekeningen kunnen zien.

Lesdoelen

Aan het einde van de les hebben de leerlingen uiterlijke kenmerken van zichzelf en van anderen benoemd.

Aan het einde van de les weten de leerlingen welk boek centraal staat tijdens de leesgesprekken.

Huiswerk volgend gesprek N.V.T.

Informatie voor de leerkracht

Aangezien deze les een lange tijd in beslag neemt, kan dit ook verdeeld worden over twee momenten. Het advies is dan om in één les de eerste pagina (inleiding + eerste gedeelte kern) uit te voeren en de tweede les te gaan tekenen en te evalueren (tweede gedeelte kern + slot).

Gesprek 2: Personages & opbouw

In het boek komen verschillende dieren voor. Zij hebben allemaal een ander uiterlijk en kunnen allemaal iets anders heel goed. Kikker gaat zichzelf vergelijken met de andere dieren. Hij komt er achter dat hij niet alles kan. Dit maakt hem verdrietig. Kunnen de kinderen de verschillende eigenschappen van de dieren herkennen en benoemen en kunnen zij chronologie toevoegen aan het verhaal?

INLEIDING (10 minuten)

De kinderen krijgen in tweetallen het boek. De leerkracht vraagt ze om het boek open te doen op bladzijde 1. De leerkracht stelt terugkoppelingsvragen over de vorige les. De vragen zijn:

- Hoe voelt Kikker zich?
- Wat is Kikker aan het doen?
- En wat ziet Kikker?

De leerkracht is vrij om hier zelf vragen aan toe te voegen, maar het is belangrijk dat er een terugkoppeling wordt gemaakt naar de afbeelding van de vorige les.

Als laatste stelt de leerkracht vragen over de verwachtingen van het boek zoals:

- Waar denk je dat het verhaal over zal gaan?
- En wie denk je dat er in het verhaal voorkomen?

Ook hier is de leerkracht vrij om zelf vragen toe te voegen als ze gaan over verwachtingen/voorspellingen van het boek.

KERN (+/- 20 minuten)

Tijdens de kern staat het interactief voorlezen plaats. De leerkracht gebruikt hiervoor de vertelplaten. Vanaf dit moment leveren de kinderen de boeken weer in bij de leerkracht. De leerkracht begint met het interactief voorlezen. Belangrijk is dat de leerkracht de leerlingen genoeg tijd geeft om een antwoord te bedenken op de vragen.

Plaat 1:

De leerkracht leest deze plaat voor. Hierbij kunnen vragen gesteld worden als: hoe voelt Kikker zich? Wat is de lievelingskleur van Kikker en hoe zou dat komen?

Plaat 2:

De leerkracht leest deze plaat voor. Hierbij kunnen vragen gesteld worden als: hoe denk je dat eend zich voelt? Wat vind je van het antwoord van Kikker?

Plaat 3:

De leerkracht leest deze plaat voor. Hierbij kunnen vragen gesteld worden als: hoe denk je dat Kikker het vindt dat eend kan vliegen? Denk je dat het eend lukt? Denk je dat Kikker nu ook wilt vliegen?

Plaat 4:

De leerkracht leest deze plaat voor. Hierbij kunnen vragen gesteld worden als: hoe zou Kikker zich voelen als eend tegen hem zegt dat Kikker niet kan vliegen, omdat hij geen vleugels heeft? Wat denk je dat Kikker nu gaat doen? Hoe ziet het landschap eruit?

Plaat 5:

De leerkracht leest deze plaat voor. Hierbij kunnen vragen gesteld worden als: hoe ziet het landschap er nu uit? Hoe zou het kunnen dat Kikker niet kan vliegen? Hoe denk je dat Kikker zich nu voelt?

Plaat 6:

De leerkracht leest deze plaat voor. Hierbij kunnen vragen gesteld worden als: hoe voelt Kikker zich en hoe zie je dat? Wat denk je wat hij nu gaat doen?

Leesgesprek 2

Tijdens dit leesgesprek staat het interactief voorlezen van het gehele boek centraal. De leerkracht leest interactief voor door vragen te stellen aan de leerlingen. Aan het einde van het interactief voorlezen laat de leerkracht het digitale prentenboek zien.

Gevraagde voorbereiding

De leerkracht print **bijlage 2** uit en geeft een brief mee naar de ouders/verzorgers over het werken met het boek.

Tijdsduur

± 30 minuten

Benodigde materialen

Voor ieder tweetal het boek 'Kikker is Kikker' van Max Velthuis.

Het digibord waarop het digitale prentenboek geprojecteerd kan worden. Vertelplaten voor de leerkracht.

Personages op papier voor iedere tweetal één setje (**bijlage 2**).

Link digitale prentenboek: <https://www.youtube.com/watch?v=T-Iw9etlkCc>

Brief voor de ouders/verzorgers over het werken met het boek

Organisatie

De inleiding en kern vinden plaats in de kring. Het slot aan tafel in tweetallen.

Plaat 7:

De leerkracht leest deze plaat voor. Hierbij kunnen vragen gesteld worden als: waarom staat Kikker op een doos? Denk je dat zijn vleugels gaan werken?

Plaat 8:

De leerkracht leest deze plaat voor. Hierbij kunnen vragen gesteld worden als: wat zou de eend denken nu hij Kikker ziet vliegen? Wat zullen de vogels denken? Heb je de vogels eerder gezien? Denk je dat Kikker blijft vliegen?

Plaat 9:

De leerkracht leest deze plaat voor. Hierbij kunnen vragen gesteld worden als: hoe zou het komen dat de vleugels scheurden? Hoe kan het dat Kikker in een rivier valt maar dat de rivier nog niet te zien is? Hoezo is het maar goed dat Kikker in de rivier valt?

Plaat 10:

De leerkracht leest deze plaat voor. Hierbij kunnen vragen worden gesteld als: hoe voelt Kikker zich? Waaraan kun je dat zien? Wat zou rat denken? Wat denk je dat rat en Kikker nu gaan doen?

Plaat 11:

De leerkracht leest deze plaat voor. Hierbij kunnen vragen worden gesteld als: waar zou varkentje goed in zijn? Hoe zal de taart ruiken?

Plaat 12:

De leerkracht leest deze plaat voor. Hierbij kunnen vragen worden gesteld als: hoe zal Kikker zich voelen? Wat is de lievelingskleur van varkentje en hoe zou dat komen?

Plaat 13:

De leerkracht leest deze plaat voor. Hierbij kunnen vragen worden gesteld als: welke ingrediënten zie je op de illustratie? Zou het Kikker lukken om de taart te bakken en waarom denk je dat?

Plaat 14:

De leerkracht leest deze plaat voor. Hierbij kunnen vragen worden gesteld als: hoe kun je zien dat de taart is mislukt? Hoe voelt Kikker zich en waarom denk je dat? Hoe kan het dat het begon te stinken in huis? Denk je dat Kikker kan lezen en waarom denk je dat?

Plaat 15:

De leerkracht leest deze plaat voor. Hierbij kunnen vragen worden gesteld als: hoe kun je zien dat haas van lezen houdt? Waarom denkt Kikker dat hij kan leren lezen?

Plaat 16:

De leerkracht leest deze plaat voor. Hierbij kunnen vragen worden gesteld als: hoe voelt Kikker zich als hij het huis van haas verlaat en waarom denk je dat? Hoe woont haas? Zal het Kikker lukken om te lezen en waarom denk je dat? Wat bekend hollen?

Plaat 17:

De leerkracht leest deze plaat voor. Hierbij kunnen vragen worden gesteld als: wat is een makkelijke stoel? Hoe zou Kikker zich voelen nu hij toch niet kan lezen? Vinden jullie Kikker ook dom en waarom? Wat zijn rare tekentjes in een boek?

Plaat 18:

De leerkracht leest deze plaat voor. Hierbij kunnen vragen worden gesteld als: hoe kun je zien dat Kikker verdrietig is? Wat doet haas en wat bedoelt hij hiermee? Waarom gaat Kikker terug naar haas? Klopt het dat Kikker helemaal niks kan? Heb je Kikker zien timmeren? Is Kikker een doodgewone Kikker?

Lesdoelen

Aan het einde van de les kunnen de leerlingen de verschillende dieren benoemen en hun kenmerken.

Aan het einde van de les weten de leerlingen hoe het verhaal is opgebouwd.

Huiswerk volgend gesprek

De leerlingen lezen thuis met hun ouders/verzorgers het boek minimaal één keer.

Plaat 19:

De leerkracht leest deze plaat voor. Hierbij kunnen vragen worden gesteld als: wat doet haas en hoe kun je dat zien? Hoe komt het dat haas ook niet kan vliegen? Wat kan kikker wel wat haas niet kan? Wie houden er allemaal van kikker?

Plaat 20:

De leerkracht leest deze plaat voor. Hierbij kunnen vragen worden gesteld als: wat is een waterkant en zie je dit op de illustratie. Hebben we deze illustratie eerder gezien en wanneer? Is kikker verandert ten opzichte van de eerste keer dat hij in het water keek? Hoe voelt kikker zich nu en hoe zie je dat?

Plaat 21:

De leerkracht leest deze plaat voor. Hierbij kunnen vragen worden gesteld als: wat doet kikker op deze illustratie? Hoe voelt hij zich? Hoezo boft kikker dat hij een kikker is?

De leerkracht is niet verplicht om zich strikt aan deze vragen te houden bij de platen. De leerkracht is zelf vrij om vragen te bedenken. Dit is ook zeker nodig bij het interactief voorlezen, omdat de leerkracht moet inhaken op de antwoorden die de leerlingen geven. Wanneer de leerkracht gebruik maakt van doorvragen, zorgt dit voor diepgang tijdens het interactief voorlezen.

SLOT (10 minuten)

Als verwerkingsopdracht krijgen de leerlingen in tweetallen alle personages op papier (bijlage 2). De leerlingen gaan in tweetallen chronologie aanbrengen in de personages: zij leggen de personages in de volgorde zoals kikker zijn vriendjes tegenkomt in het boek. Op deze manier gaan de leerlingen het verhaal beter begrijpen. Wanneer dit niet lukt mogen zij hier als hulpmiddel het boek bij gebruiken, maar het is wel de bedoeling dat zij het eerst zonder het boek proberen. De leerkracht loopt looprondes en begeleidt. Ook is het de taak van de leerkracht om te bepalen of de leerlingen zelf tweetallen mogen maken of dat de leerkracht dit doet.

Dit kunnen de leerlingen dan zelf controleren door te kijken naar het digitale prentenboek die de leerkracht op het digibord laat afspelen.

Gesprek 3: Karaktereigenschappen

In het boek komt Kikker allemaal verschillende dieren tegen. In het begin is kikker zelfverzekerd over wie hij is. Vervolgens komt hij verschillende dieren tegen met verschillende talenten en wordt hij onzeker omdat hij deze talenten niet heeft. Welke emoties heeft kikker in het verloop van het verhaal?

INLEIDING (15 minuten)

De kinderen krijgen in tweetallen het boek. De leerkracht leest het boek nog een keer. Terwijl de leerkracht het boek voorleest, bladeren de leerlingen mee in het boek. ze kijken naar de afbeelding die hoort bij het voorgelezen stuk.

Nadat het verhaal is voorgelezen gaat de leerkracht met de leerlingen in gesprek over de verschillende emoties van kikker. De leerkracht stelt vragen als:

- Hoe voelt Kikker zich in het begin?
- Hoe voelt Kikker zich bij eind?
- Hoe voelt Kikker zich als hij gaat vliegen?
- Hoe voelt Kikker zich nadat hij erachter is gekomen dat hij niet kan vliegen?
- Hoe voelt Kikker zich als de taart verbrandt?
- Waarom denk je dat hij zich zo voelt?
- Hoe denk je dat hij zich voelt bij Kikker? Waarom?
- Hoe zou Kikker zich voelen op de laatste bladzijde? Waarom denk je dat?

De leerkracht is vrij om hier zelf vragen aan toe te voegen, maar het is belangrijk dat de vragen wel gaan over de emoties van Kikker.

KERN (45 minuten)

De leerkracht heeft net met de leerlingen de emoties van Kikker besproken. Welke emoties kennen de leerlingen nog meer? En hoe zien die emoties eruit? Welke kleuren passen bij welke emotie?

De leerkracht laat een aantal kaarten met emoties (bijlage 4) zien. De leerlingen zeggen bij elke kaart welke emotie het is en waaraan ze deze emotie herkennen. Als verwerkingsopdracht gaan we een emotieboek maken. Elke leerling krijgt een emotie van de leerkracht. Deze emoties hebben we net besproken en gaan de leerlingen nu tekenen. De leerlingen krijgen een vel papier. De leerlingen moeten nu de emotie die ze hebben gekregen gaan tekenen. Denk hierbij aan het gezicht, het lijf en de kleuren.

Leesgesprek 3

Tijdens dit leesgesprek staan de emoties van Kikker en de emoties van de andere dieren centraal. Over de emoties van Kikker vindt een klassengesprek plaats. Aan de hand van de emoties wordt een emotieboek gemaakt met tekeningen van de leerlingen. De getekende emoties worden met een klassengesprek geëvalueerd.

Gevraagde voorbereiding

Alle leerlingen nemen de prentenboeken weer mee naar school.

Tijdsduur

75 minuten

Benodigde materialen

Voor ieder tweetal het boek 'Kikker is Kikker' van Max Velthuis.

De emotie-woordkaarten

(bijlage 3)

Papier

kleurpotloden

Organisatie

De inleiding en het eerste gedeelte van de kern vinden in de kring plaats.

De verwerkingsopdracht in de kern vindt aan tafel plaats.

Het slot vindt weer plaats in de kring, zodat alle leerlingen de tekeningen kunnen zien.

Lesdoelen

Aan het einde van de les hebben de leerlingen de verschillende emoties van kikker benoemd.

Aan het einde van de les weten de leerlingen wat de kenmerken van de verschillende emoties zijn.

SLOT (15 minuten)

Alle tekeningen worden op de grond gelegd in de kring. Klassikaal worden de tekeningen geëvalueerd.

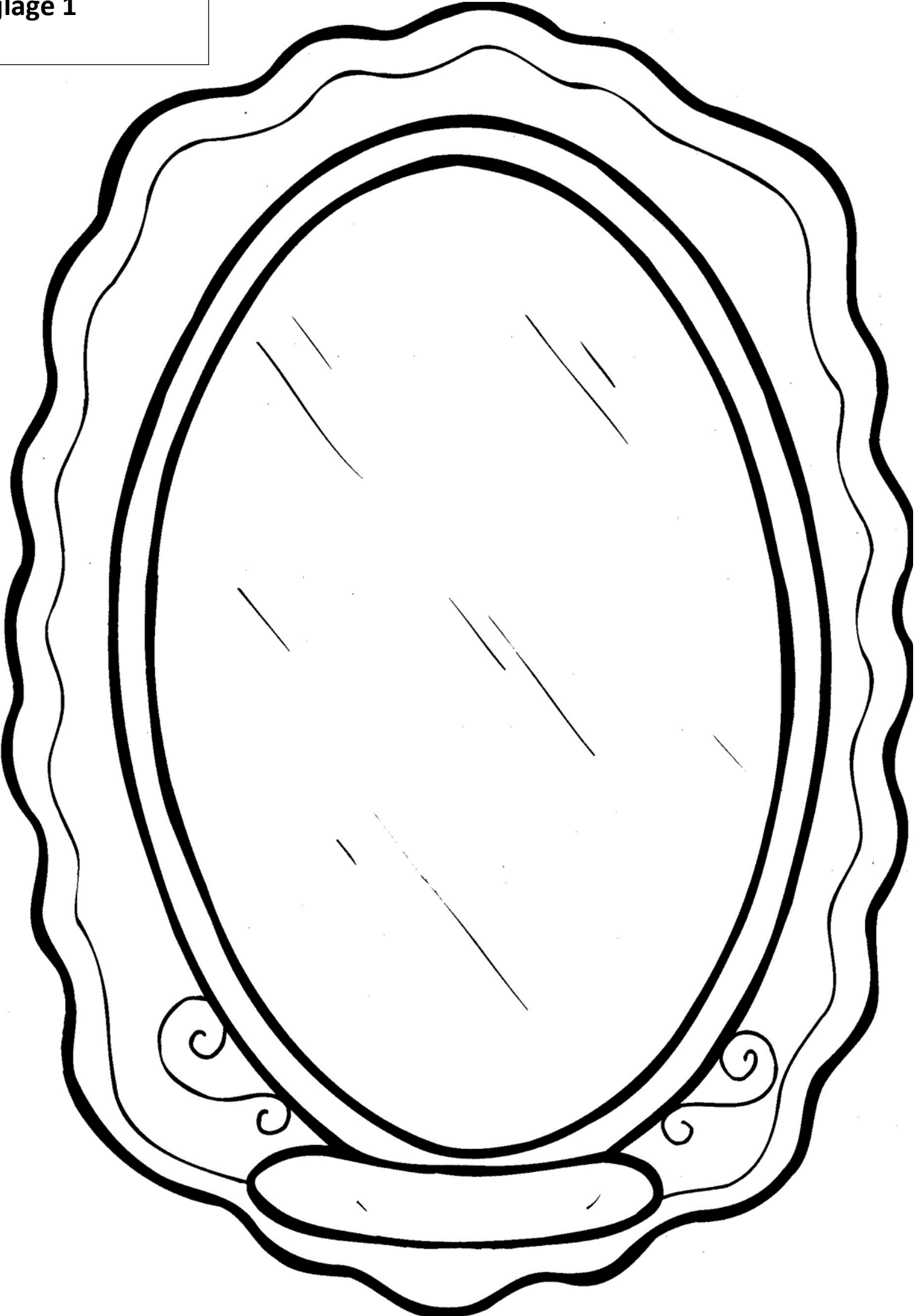
De leerlingen bekijken de verschillende emoties. De leerlingen zoeken dezelfde emoties en leggen deze bij elkaar. Hierdoor krijg je groepjes met dezelfde emoties. Welke overeenkomsten zien ze bij dezelfde emoties? Welke verschillen zien we bij de emoties?

Om de leesgesprekken in zijn geheel af te sluiten vindt er nog een klassengesprek plaats. De leerkracht stelt hierbij de volgende vragen:

- Wat hebben jullie geleerd over het boek/Kikker?
- Wat vonden jullie leuk aan het boek en waarom?
- Wat vonden jullie minder leuk aan het boek en waarom?
- Herkenden jullie bepaalde emoties die in het boek voorkwamen?
- Met welk boek zouden jullie dit nog meer willen doen?
- Vonden jullie het leuk om dit boek mee naar huis te nemen en dit te lezen met papa/mama?
- Wat hebben jullie thuis met het boek gedaan? Heeft papa/mama het boek voorgelezen?
- Hebben jullie thuis over het boek gepraat?

De leerkracht is vrij om hier vragen aan toe te voegen.

**Huiswerk volgend
gesprek**
N.V.T.

Bijlage 2

